Lihakeskusliitto ry
Eteläranta 10, 00130 Helsinki
puh. 040 515 1379
email mari.hannuksela@lihakeskusliitto.fi

LAUSUNTO

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Asia: U 91/2023 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi eläinten suojelusta kuljetuksen aikana

Lihakeskusliitto ry kiittää lausuntopyynnöstä. Lausuntoa varten on saatu näkökohtia myös Suomen Teurastamoyrittäjät ry:ltä ja Suomen Lammasosuuskunnalta. Lihakeskusliitto lausuu kunnioittavasti seuraavaa.

Lihakeskusliitto ry:n jäsenet ymmärtävät asetusehdotuksen hyvän tarkoituksen eläinten hyvinvoinnin kannalta. Lihakeskusliitto haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota ehdotuksen negatiivisiin vaikutuksiin. Asetusehdotusta on Lihakeskusliiton mielestä muutettava siten, että negatiiviset vaikutukset poistuvat tai lievenevät.

tiivistelmä:

Asetusehdotus vaikeuttaisi elinkeinon toimintaa, lisäisi kuljetuksista aiheutuvia päästöjä ja kustannuksia sekä heikentäisi pk-yritysten asemaa suhteessa isoihin yrityksiin.

Lihakeskusliitto ry on erityisen huolestunut siipikarjan aikarajoituksista, jotka toteutuessaan lopettaisivat tuotannon Suomessa. Tällä olisi isot vaikutukset omavaraisuuteen, huoltovarmuuteen ja mm. koko maatalouselinkeinon kannattavuuteen. Tällä hetkellä siipikarjantuotannon omavaraisuus Suomessa on 86,2 prosenttia*.

Suomen osalta asetusehdotus negatiivinen maantieteellisistä syistä. Meillä on runsaasti harvaan asuttuja alueita. Lisäksi Suomen ilmastossa on sekä pakkasta että hellettä, ja sääolot voivat muuttua nopeasti. Lisähaastetta tuovat vielä lyhyet kesäyöt. Lapissa aurinko ei lainkaan laske kesällä, joten vaatimukset yön aikana tehtävistä kuljetuksista ovat mahdottomia.

Hallinnollinen taakka ja siitä aiheutuvat kustannukset, pk-yritysten erityistarpeet

Asetusehdotus sisältää runsaasti uusia ja/tai entistä tiukempia vaatimuksia mm. toimijoiden rekisteröinnistä, kaluston hyväksymisestä, sähköisistä järjestelmistä yms. Nämä vaatimukset lisäävät hallinnollista taakkaa ja siitä syntyviä kustannuksia sekä elinkeinon piirissä että viranomaispuolella.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/792f8bef-3de8-40b2-a101-96fb6bf6d862
visma sign
www.vismasign.com

Lihakeskusliitto on huolissaan siitä, että myös viranomaispuolen kustannukset laskutetaan elinkeinolta. Kaikki nämä kulut valuvat lopulta kuluttajan maksettavaksi.

Lihakeskusliitto haluaa kiinnittää maa- ja metsätalousvaliokunnan huomion siihen, että kolmansissa maissa on useinkin lievemmät määräykset kuin EU-alueella. Nyt esillä oleva asetusehdotus tuo yhä lisää kustannuksia EU-tuotannolle. Lisääntyvät kustannukset haittaavat EU-alueen lihantuotannon kilpailukykyä suhteessa kolmansiin maihin. Tätä ei voi pitää hyväksyttävänä. Päinvastoin, unionin alueella tulee kehittää älykkäitä, ketteriä ja kustannustehokkaita järjestelmiä, joiden avulla EU:n alueella voidaan paremmin kilpailla kolmasmaatuontia vastaan. EU:n ja kolmansien maiden välisissä kauppaneuvotteluissa on kiinnitettävä huomiota siihen, että eläinten hyvinvointia koskevat määräykset olisivat mahdollisimman yhteneväisiä.

Säädöksen tavoite lisätä paikallista teurastustoimintaa on hyvä. Riskinä on kuitenkin, että säädös tosiasiassa vaikeuttaa entisestään pienten toimijoiden asemaa.

Pk-yritykset kärsivät erityisen paljon uusista vaatimuksista. Niillä ei välttämättä ole samanlaisia mahdollisuuksia investoida digitaalisiin järjestelmiin. Alalle tulon ja alalla pysymisen kynnys nousee liian korkeaksi.

Aikarajoitukset

Suomen teurastamoverkosto on melko harva. Lisäksi kaikilla teurastamoilla ei ole joko edellytyksiä tai lupia ko. eläinlajin teurastukseen. Tämän takia tämä asetusehdotus rajoittaisi kilpailua. Tuottajalle tulee turvata mahdollisuus valita teurastamo, johon eläimiään välittää. Tämä asetusehdotus johtaa siihen, että teurastamot joutuvat kieltäytymään tuottajansa eläinten hausta pitkän matkan takia. Tämä voi alasajaa maatilojen toimintaa, jos maatila toimii syrjässä tai pienessä mittakaavassa.

Lihakeskusliitto ry on erityisen huolestunut siipikarjan aikarajoituksista, jotka toteutuessaan lopettaisivat tuotannon Suomessa. Tämä johtuu siitä, että Siipikarjan vanhempaispolven- ja isovanhempaispolven untuvikkojen tuonti tapahtuu maa- ja merirahtina, eikä rahti ole mahdollinen esitetyssä 24 tunnin aikaikkunassa.

Suomessa siipikarjaa tuotettiin vuonna 2023 143,6 miljoonaa kiloa. Kulutus oli 166,5 miljoonaa kiloa. Kulutuksen kotimaisuusaste oli 81,6 prosenttia, ja omavaraisuusaste 86,2 prosenttia. *

Nelijalkaiset.

Asetusehdotus vaikuttaa erittäin negatiivisesti Suomeen, jossa pitkät, maan sisäiset matka-ajat ovat yleisempiä pitkien välimatkojen takia. Yksinkertainen tuntirajoitteita tai muita raja-arvoja sisältävä sääntely ei välttämättä maksimoi eläinten hyvinvointia, mutta aiheuttaa merkittäviä negatiivisia taloudellisia vaikutuksia. Tarvitaan toimiva poikkeus pidemmille teuraskuljetuksille. Nykyisen lakiesityksen poikkeus on liian rajoittava ja kankea. Esitys vaikuttaa alueelliseen kilpailukykyyn ja tilojen toiminnan jatkuvuuteen.

Säädös ei saa estää järkevää kuljetussuunnittelua. Vajaista kuormista aiheutuu turhia päästöjä ja kustannuksia, jotka vaikeuttavat ja vaarantavat kohtuuttomasti harvaan asuttujen alueiden maataloutta.

Suomessa eläinten hyvinvointi kuljetusten aikana on hyvällä tasolla, eikä asetusmuutoksen taustalla olleita ongelmia ole meillä esiintynyt. Kuljetukset on pystytty järjestämään siten, ettei esimerkiksi eläinten hyvinvoinnin kannalta kyseenalaisia välilastauspaikkoja ole tarvittu. Esitetyt muutokset tekevät monilta osin tyhjäksi Suomessa tehdyt järjestelyt.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/792f8bef-3de8-40b2-a101-96fb6bf6d862
visma sign
www.vismasign.com

Pikkuvasikoiden siirtokielto

Asetusehdotuksen säädökset pikkuvasikoiden siirtokiellosta vaatisivat Suomessa erittäin merkittäviä uudelleenjärjestelyjä koko lihaketjussa. Suomessa suurin osa vasikoista syntyy maitotiloille, eikä siellä ole tällä hetkellä tilaa eikä valmiuksia ruokkia vasikoita nykyistä pidempään. Asetusehdotus vaatisi erittäin merkittäviä investointeja maitotiloilta. Myös ikä- ja painorajat ovat hyvin ehdottoman oloisia asetusehdotuksessa, sillä on pienikokoisia rotuja (alkuperäisrodut, jersey).

Lihakeskusliitto pelkää, että pikkuvasikoiden siirtokielto päinvastoin heikentäisi vasikoiden terveyttä ja hyvinvointia. Sekään ei vaikuta ratkaisulta, että vasikoita koottaisiin 9 tunnin kuljetuksen jälkeen ”hätämajoitukseen” ja matkaa jatkettaisiin sitten koonnin jälkeen myöhemmin, sillä siinä tapauksessa pitkän kuljetusmatkan (yksi muutosstressi) sijaan toinen muutosstressi uuden siirron myötä. Tämän vuoksi poikkeuslupien mahdollistaminen on tärkeä, jotta selvittäisiin yhdellä siirrolla.

Nykyisin Suomessa vasikat siirretään kasvatustiloille noin kahden viikon ikäisinä. Tämä on tutkitusti parantanut vasikoiden hyvinvointia ja terveystilannetta.

Lihakeskusliitto pelkää, että asetusehdotuksen vaatimukset vähentäisivät maitotiloissa syntyneiden vasikoiden kasvatusta lihaketjuun. Kuljetussäädösten tiukentuminen kaikkinensa lisää tilojen taakkaa, kun vasikoita ei kuitenkaan yksi kerrallaan kannata noutaa vaan niitä pitää olla useampi.

Tilavaatimukset

Pinta-ala- ja korkeusvaatimukset uhkaavat kasvattaa sekä sian, naudan, broilerin että kalkkunoiden kuljetusten määrää, kustannuksia sekä ilmastopäästöjä massiivisesti. Korkeusvaatimukset saattaisivat myös tehdä nautojen kaksikerroskuljetukset mahdottomiksi, mikä vähentää osaltaan kuljetustehokkuutta todella paljon.

Ulkolämpötilan vaikutus matka-aikoihin

Asetusehdotuksen ulkolämpötilarajat -5 °C … 30 °C ovat turhan tiukat ja vaikeasti noudatettavat. Suomi on pitkä maa ja lämpötilaeroja voi olla kymmeniä asteita. Reittisuunnittelijoille tai muutoin eläinkuljetuksien kanssa toimijalle tulee yksi iso vaikeuskerroin lisää, sillä lämpötilat voivat muuttua suomalaisessa säässä lyhyessä ajassa. Reittisuunnittelijoiden aikaa menisi ajoittain paljon säätilaennusteen seuraamiseen. Lisäksi asetusehdotuksen säätilaennusteen käyttäminen vaikuttaa hankalalta. Mistä sääennuste pitää virallisesti seurata? Kuka korvaa, jos sääennusteen takia toimintaa muutetaan ja ennustettua säätilaa ei tulekaan?

Ulkolämpötilarajat lisäävät entisestään eriarvoisuutta niiden maatilojen osalta, jotka sijaitsevat kaukana teurastamosta ja/tai esim. lauttamatkan päässä. Vesistöjen kiertäminen paitsi lisää kuljetusmatkaa, myös altistaa sääolojen muutokselle. Säätila voi esim. järven toisella puolella olla hyvin erilainen kuin toisella.

Kategorisen kiellon sijaan tulisi säätää olosuhde-ehtoja, joilla varmistetaan eläinten hyvinvointi. Nykyisin on käytössä laadukasta kuljetuskalustoa, jossa on mm. lämpötilan seuranta, ilmastointi ja lämmitys äärilämpötiloja varten.

Kuljetuskalustolta edellytetään eristävyyttä ja eläimet itsessään lämmittävät tilaa ruumiinlämmöllään, hengityksellään (etenkin naudat, jotka pitävät viileästä; https://www.ontario.ca/page/cold-stress-cows). Lisäksi lainsäädäntö edellyttää, että eläinten pitää olla kuljetuskelpoisia, joten kuljetuksiin ei pitäisi päätyä heikkoja tai sairaita eläimiä.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/792f8bef-3de8-40b2-a101-96fb6bf6d862
visma sign
www.vismasign.com

Pelkkien yökuljetuksien salliminen olisi valtava lisähaaste Suomen lyhyeen kesäyöhön. Miten pystyy aikatauluttamaan esimerkiksi teurastamon eläinten noudon, vastaanoton ja eläinlääkärin suorittaman ante mortemin? Miten eläinlääkärien työt pystyttäisiin järjestämään? Toimisiko kuljetuksia hoitavat kuskit jatkossa kuin lääkärit akuuttivastaanotolla, hälytyksien perusteella? Lapissa aurinko ei laske kesällä lainkaan.

Asetusehdotus kannustaa, että eläinkuljetus painottuisi sukusolujen ja lihan kuljetuksiin elävien eläinten kuljettamisien sijaan. Suomessa tiloilla on siementäjien lupia, joten Suomessa täytetään ainakin jossain määrin tätä periaatetta.

Lihakeskusliitto kuitenkin muistuttaa, että Suomessa ei siipikarjan vanhempaispolvia lukuun ottamatta käytännössä kuljeteta eläviä eläimiä maasta toiseen, vaan kuljetusmatkat johtuvat pitkistä välimatkoista maatilan ja teurastamon välillä.

Kunnioittavasti

Lihakeskusliitto ry

Mari Hannuksela
toimitusjohtaja

*Kantar Agri Oy:n Liha- ja siipikarjabarometri 1.1.-31.12.2023, ennakkoraportti 31.1.2024.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/792f8bef-3de8-40b2-a101-96fb6bf6d862
visma sign
www.vismasign.com

SIGNATURES **ALLEKIRJOITUKSET** **UNDERSKRIFTER** **SIGNATURER** **UNDERSKRIFTER**

This documents contains 4 pages before this page
Tämä asiakirja sisältää 4 sivua ennen tätä sivua
Detta dokument innehåller 4 sidor före denna sida
Dokumentet inneholder 4 sider før denne siden
Dette dokument indeholder 4 sider før denne side

MARI JOHANNA HANNUKSELA
Lihakeskusliitto ry, FI02016129, PL 115, 00241, Helsinki
67d288b4-e5da-476d-aa00-f417ffda9f6a - 2024-02-15 11:44:54 UTC +02:00
BankID / MobileID - 50af3df2-fa7a-4a06-a4fe-742902df75ca - FI
Representative - Nimenkirjoitusoikeus - Firmateckningsrätt - Representant - Repræsentant

authority to sign	asemavaltuutus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmateckningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende